

ΘΕΑΤΡΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ: 'Αλ. 'Οστρόφσκυ: «Τὸ δάσος»(*).

Ἡ Ράϊσα Παύλοβνα Γουρμίσκαγια εἶνε μιά χήρα θεοφιβούμενη, πολὺ καθὼς πρέπει, πού ἐπιδίδεται στὸ σπὸρ τῆς κοσμικῆς ἀγαθοεργίας καὶ ζῆ πουλῶντας κομμάτια ἀπὸ τὸ μεγάλο δάσος τοῦ κτήματός της, ὅπου ζῆ ἡ ἴδια μαζί μὲ μιά φτωγὴ μακρονή συγγενισσά της, τὴν 'Αξιούσα καὶ τὸν προστατευόμενό της, τὸν νεαρό 'Αλέξη, γιὸ ξεπεσμένης ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας. Τὸ δάσος ὅμως, πού δίνει τὸν τίτλο στὸ ἔργο τοῦ 'Οστρόφσκυ, εἶνε ἓνα εἶδος ζούγκλας, πού τὴν ἀποτελοῦν διαφόρων βαθμῶν ἐγωϊσμοὶ καὶ παλιανθρώπιες μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὴν ἴδια τὴ χήρα. Ἡ Ράϊσα εἶνε ἓνας θηλυκὸς Ταρτούφος. Ἡ προσήλωσις της στὴ Θρησκεία καὶ στὴν 'Ἠθική, ἡ ἐπιδεικτικὴ ἀγαθοεργία της χρησιμεύουν ἀπλῶς γιὰ νὰ καμουφλάρουν τὸν πραγματικὸν ἑαυτὸ της. Κάτω ἀπὸ τὴ στάχτη τῶν κροτάφων της ὑποβόσκει ἡ μισοσβυσμένη φωτιὰ τοῦ ἀνικανοποίητου ἐρωτισμοῦ της. Μολονότι μονάχη στὸν κόσμον, δὲν σκέπτεται παρὰ τὸ ἐγὼ της. Καὶ δὲν δυσκολεύεται καθόλου νὰ παντρευτῆ τὸν νέο προστατευόμενό της, πού ἴσως θὰ μποροῦσε νὰταν καὶ γιὸς της καὶ ὁ ὀποῖος, προκειμένου νὰ ἐξασφαλίσῃ μιά ἀνετη ζωὴ, ἀνίκανος ὅπως εἶνε νὰ δημιουργή-

* Ἀναδημοσιεύουμε ἀπὸ τὸ «Ἔθνος» τὴν ὠραιότατη κριτικὴ τοῦ κ. Κ. Οἰκονομίδη γιὰ τὴν παράσταση τοῦ «Δάσους» τοῦ 'Οστρόφσκυ ἀπὸ τὸν θίασον τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς τοῦ κ. Ροντήρη.

ση ὁ ἴδιος ἓνα μέλλον, δέχεται μ' ἐνθουσιασμό νὰ γίνῃ νόμιμος «ζιγκολό».

'Ανάλογοι εἶνε κ' οἱ ἄλλοι τύποι τοῦ ἐπαρχιακοῦ περιβάλλοντος, πού παρουσιάζει μὲ ἀνάγλυφη ἐνάργεια ὁ 'Οστρόφσκυ: ἓνας κωτοπόνηρος ξυλέμπορος, ὁ ἄβουλος γιὸς του, πού μάταια λαχτρᾶ νὰ παύσῃ νὰ εἶνε «ἰδιοκτησία» τοῦ πατέρα του, ἡ ἡλικιωμένη οἰκονόμος, πού ἀμιλλάται μὲ τὴν κυρά της στὴν ἐπιδίωξι τῆς ἰκανοποιήσεως ἀπαθημένων ἐρωτικῶν ὀρμῶν, δύο γνωστοὶ της, ὁ ἓνας κόλακας κ' ὁ ἄλλος «εὐ φρονῶν», ὁ φιλόσοφος γέρος ὑπηρέτης, πού εἶδαν πολλὰ τὰ μάτια του. Μοναδικὸ λουλουῦδι μέσα στὴν ἀποπνικτικὴ αὐτὴ βλάστησι τῶν μικροσυμφερόντων, ἡ 'Αξιούσα ἀγωνίζεται ἀπεγνωσμένα νὰ κερδίσῃ τὸν ἀγαπημένο της, τὸν γιὸ τοῦ ξυλεμπόρου. Κι' ὁ νέος τὴν θέλει, ἡ ἀπόκτησις του ὅμως εἶνε δύσκολη. Ἀποτιμᾶται σὲ χιλιάδες ρούβλια--τῆς τσαρρικῆς ἐποχῆς...—πού δὲν ἐννοεῖ νὰ τῆς τὰ δώσῃ ἡ θεία της.

'Εξαφνα μιά δροσερὴ πνοὴ ἐνοσκήπει μέσα στὸ δάσος, ἓνας δυνατὸς ἄνεμος καὶ τὸ ἀναταράζει. Ὁ Γενάντι, ὁ Κακότυχος, ἔρχεται νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν θεία του τὴν Ράϊσα, μαζί μὲ τὸν 'Αρκάντι, τὸν Καλότυχο, τὸν σύντροφό του. Εἶνε ἠθοποιοὶ περιουθενῶν θιάσων, ὁ πρῶτος δραματικὸς καλλιτέχνης κ' ὁ δεῦτερος πρῶην ἐραστῆς, κατόπιν κωμικὸς καὶ ἡδὴ ὑποβουλευς. Τύποι ἀληθινὰ χαριτωμένοι, συμπαθητικοὶ καὶ ὡς ἓνα σημεῖο συγκινητικοὶ οἱ δύο αὐτοὶ «μουλουκτισῆδες» περιφέρουν μὲ συνειδήσι ἀποστολικὴ τὴν Τέχνη στὶς ρωσικὲς στέπες.

'Ἰδίως ὁ πρῶτος. Ὁ Γεννάδιος σπούδαζε ἀξιωματικὸς, ἡ ἀγάπη ὅμως τῆς σκηνῆς τὸν ἐτράβηξεν ἀπὸ τὴ στρατιωτικὴ σχολή. Ὡς τόσο ἐμφανίζεται ὡς ἀντισυνταγματάρχης ὅταν ἐπισκέπτεται τὴ θεία του, γιὰ λόγους ἀξιοπρεπείας. Θεατρίνος ἑκατὸ τοῖς ἑκατὸ, πολυλογᾶς, καυχησιάρης, μεθύστακας, χαρτοπαίκτης—καὶ χαρτοκλέπτης, ὅταν τύχῃ εὐκαιρία—καθόλου κωμικός, εἶνε πρὸ παντὸς ἄνθρωπος μὲ καρδιὰ καὶ μὲ αἰσθήματα. Τοὺς ἤρωας, πού παίξει στὴ σκηνή, τοὺς προεκτείνει καὶ στὴ ζωὴ μὲ ἀπόλυτη εὐλικρίεια. Ἔχει πραγματικὰ κάτι ἀπὸ τὸν Δὸν Κιχῶτη, ὅπως καὶ ὁ 'Αρκάδιος μὲ τὴν πονηρία του καὶ μὲ τὸ πρακτικὸν τοῦ πνεῦμα, πού τὸν βοηθεῖ νὰ ἐπωφελητῆ ἀπὸ κάθε περιστάσι, θυμίζει κάπως τὸν Σάντσο Πάνθα.

Ὁ Γεννάδιος, ἰππότης ἀπ' τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια, ἐγκαινιάζει τὴ δρᾶσί του στὸ σπίτι τῆς θείας του, μὲ τὴν ἐπανόρθωσι μιᾶς ἀδικίας: ἀναγκάζει τὸν ξυλέμπορο νὰ τῆς ἀποδώσῃ ἓνα χιλιάριον, πού τῆς «ἔπληξε» σὲ μιὰν ἀγοραπωλησία. Καὶ εἶνε μὲν ἀλήθεια πὼς τῆς ἀποσπᾶ κατόπι τὸ χιλιάριον ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν περιστρόφου, τὸ χρησιμοποιεῖ ὅμως γιὰ νὰ κἀνῃ μιὰν ἰπποτικὴ χειρονομία: προικίζει τὴν 'Αξιούσα καί, ἀπένταρος φεύγει, γιὰ νὰ πεζοπορήσῃ ἀποστο-

λικὰ μαζί μὲ τὸν σύντροφό του, ἀφοῦ τὰ ψάλλει ἀπὸ τὴν καλὴ στὴν παρῆα ἐκεῖνη τῶν παλιανθρώπων, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν «Ληστῶν» τοῦ Σίλλερ...

Δὲν εἶνε βέβαια ἀριστούργημα τὸ ἔργο τοῦ 'Οστρόφσκυ. Δίνει ὅμως μιά ζωντανὴ εἰκόνα τῆς παλιᾶς ρωσικῆς ζωῆς, ἀναπαριστᾶ μὲ τὴν λεπτολόγη τέχνη Φλομανδοῦ ζωγράφου, ἓνα περιβάλλον καὶ προκαλεῖ τὴν συμπάθεια καὶ τὴν συγκίνησι μὲ τὸ γραφικὸ ζευγάρι τῶν δυὸ θεατρίνων του, τοὺς ὁποῖους ὑποδύονται πειστικὰ ὁ κ. Θεόδωρος 'Αρῶνης καὶ ὁ κ. 'Αρης Μαλλιαγρός. Ὁ δεῦτερος στὸ ρόλο τοῦ 'Αρκαδίου. Ἡ κ. Μαίρη 'Αρῶνη ὑπογραμμίζει διακριτικὰ τὸν ταρτουφισμό καὶ τοὺς κρυφοὺς καύμοις τῆς Ράϊσας, ἴσως μὲ θηλυκότητα κάπως ὑπερβολικὴ γιὰ μιὰ Ρωσίδα ἐπαρχιώτισσα, ἔστω καὶ ἀρχόντισσα. Ἡ κ. Ρίτα Μυράτ χαρίζει τρυφερότητα Σιαχτοπούτας στὴν 'Αξιούσα. Ἡ κ. 'Αθανασία Μουστάκα καὶ οἱ κ. κ. Παντελῆς Ζερβός, Νίκος Χατζίσκος, Στέλιος Βόκοβιτς, Γκιωνάκης (μὲ χαρακτηριστικὴ ρωσικὴ «μάσκα») καὶ οἱ ἄλλοι ἠθοποιοὶ ἀνταποκρίθηκαν ἰκανοποιητικὰ στὶς προσπάθειες τοῦ κ. Ροντήρη.

Ὁραίες—ὅπως πάντοτε—οἱ σκηνογραφίαι τοῦ κ. Ἀνεμογιάννη, καθὼς καὶ τὰ κοστουμά του, μὲ μοναδικὴν ἐξαιρέσι τὸ κάπως παρὰ πολὺ φανταζιστικὸ τοῦ 'Αρκαδίου.